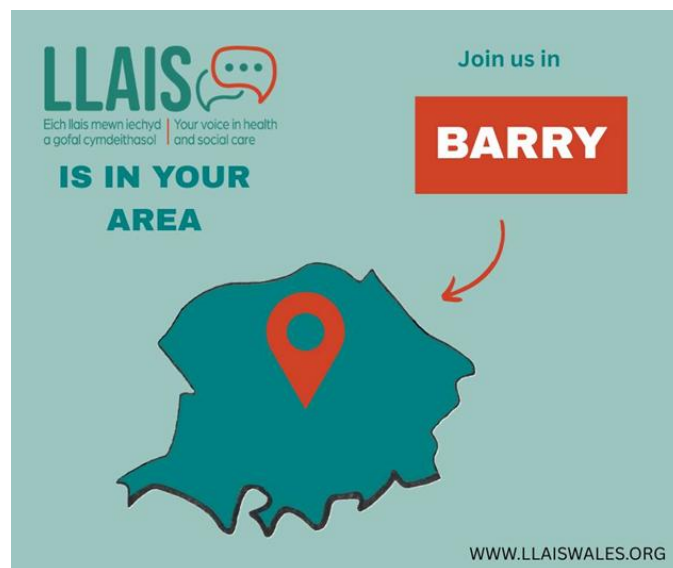

LLAIS CAERDYDD A'R FRO ADRODDIAD YMGYSYLLTU

Ymgysylltu â phobl sy'n byw yn y Barri.

Awst 2025

Cyflwyniad

Yn ystod yr haf (2025) bu Llais yn ymgysylltu â phobl sy'n byw yn y Barri i gasglu barn a phrofiadau pobl sy'n defnyddio gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol lleol. Cymerodd Llais ran mewn amrywiaeth o weithgareddau, gan gynnwys presenoldeb lleol a rhoi gwahanol ffyrdd i drigolion ymgysylltu â ni. Defnyddiwyd pedwar lens Llais, sef; plant a phobl ifanc, amddifadedd, ansawdd data, ac ethnigrwydd i gynllunio a chyflwyno'r holl weithgareddau.

- Mynychu mannau cymunedol, grwpiau cymorth lleol a digwyddiadau lleol mawr.
- Ymweld â phractisau meddygon teulu, cartrefi gofal a gwasanaethau dydd.
- Fe wnaethon ni rannu ffurflen adborth ar-lein ar gyfryngau cymdeithasol i gasglu barn gan bobl na allent gwrdd â ni mewn person.

Bydd yr adroddiad hwn yn tynnu sylw at yr hyn a glywsom, yr ymatebion a gawsom gan wasanaethau, a sut arweiniodd ein hymgylltiad at newid cadarnhaol.

Yr hyn a glywsom

Mynediad at Ofal Sylfaenol (Practisau Meddygon Teulu)

- Roedd mynediad at wasanaethau meddyg teulu yn gymysg ac yn aml yn dibynnu ar y feddygfa yr oedd person wedi cofrestru â hi. Mae llawer yn wynebu anawsterau oherwydd ciwiau ffôn hir a "brys bore cynnar" e.e. 8yb a chynigion cyfyngedig practisau ar gyfer apwyntiadau ar yr un diwrnod.
- Derbyniodd Meddygfa Ffordd y Court y ganmoliaeth uchaf am ei gwasanaeth a'i staff sy'n canolbwyntio ar y claf.
- Canmoliaeth i'r gwasanaeth galw heibio Clywedeg yng Nghanolfan Feddygol West Quay.
- Adborth cymysg i Ganolfan Feddygol Glan yr Afon; canmoliaeth am y gwasanaethau a ddarparwyd. Pryderon ynghylch apwyntiadau ar yr un diwrnod, gallu gweld meddyg teulu yn lle gweithwyr proffesiynol eraill, ac agwedd staff.

"Ceisiais ffonio 50+ o weithiau mewn un bore."

- Myfyriodd unigolion ar brofiadau'r gorffennol pan allent gerdded i mewn i'w meddygfa i archebu apwyntiad. Mewn rhai achosion, maen nhw'n dal i wneud hyn gan obeithio cael eu gweld am bresgripsiwn ailadroddus.
- Roedd pobl ifanc yn croesawu'r defnydd o wasanaethau digidol, mae rhai unigolion oedrannus neu agored i niwed yn **"teimlo eu bod wedi'u heithrio"** o wasanaethau digidol.
- Awydd cryf am apwyntiadau wyneb yn wyneb dros ymgynghoriadau dros y ffôn, yn enwedig wrth drafod materion cymhleth neu bersonol, neu oherwydd signal gwael yn yr ardal.

"Dydy'r signal o gwmpas yr ardal ddim yn wych, felly os oes gen i apwyntiad dros y ffôn, mae'n rhaid i mi aros adref drwy'r dydd am alwad ffôn, yr wyf yn ei chael yn y pen draw am 6.30yh, pan fydd yr holl fferyllfeydd ar gau."

- Parhad gofal trwy weld yr un meddyg teulu, ond yn aml yn gweld gwahanol glinigwyr neu weithwyr gofal iechyd proffesiynol, a arweiniodd at rwystredigaeth.

Gwasanaethau presgripsiwn a fferyllfa

- Pryderon ynghylch presgripsiynau ailadroddus, systemau presgripsiynu electronig, a chyfathrebu rhwng meddygon teulu, cartrefi gofal, a fferyllfeydd. Gan gynnwys fferyllfeydd yn methu â dosbarthu presgripsiynau, a phresgripsiynau nad ydynt yn barod i'w casglu gan staff neu gleifion cartrefi gofal.

"Mae presgripsiynau ailadroddus ar 'rolio drosodd' misol ac mae'n anodd cael presgripsiynau ar gyfer preswylwyr newydd. Nid yw fferyllfeydd yn dosbarthu mwyach; mae'n rhaid i staff gasglu ac weithiau nid yw'r presgripsiwn yno."

Mynediad at ofal deintyddol

- Mae pobl yn aros 2–2.5 mlynedd am gofrestru neu apwyntiadau deintyddol y GIG.
- Adroddodd cleifion cofrestredig brofiadau cadarnhaol, ond mae pryderon ynghylch newidiadau arfaethedig Llywodraeth Cymru i wasanaethau deintyddol y GIG.

Gofal ysbyty

- Cafodd Ysbyty'r Barri ganmoliaeth am y gofal a'r cyflymder y mae'n ei ddarparu.
- Cafodd adran cardioleg yn Ysbyty Prifysgol Cymru ganmoliaeth am y gofal a ddarparwyd.
- Rhannwyd profiadau negyddol ynghylch cyfathrebu gwael ac anhrefnusrwydd o fewn Ysbyty Prifysgol Cymru, ac er bod y gofal meddygol yn dda, teimlwyd bod diffyg gofal a sylw cyffredinol.

Cyfathrebu ac agweddau staff gofal iechyd

- Mae cleifion yn disgwyl i staff fod yn barchus, yn empathig, ac yn darparu gofal sy'n berson-ganolog, er nad dyma'r profiad a gânt bob amser.
- Pryderon ynghylch preifatrwydd o fewn practisau meddygon teulu. Materion meddygol yn cael eu trafod yn uchel yn y dderbynfa lle gall cleifion eraill glywed.
- Gwasanaethau awtistiaeth i oedolion yn defnyddio iaith hen ffasiwn, anghynhwysol, gan arwain at golli ymddiriedaeth yn y system.

Gwasanaethau Iechyd Meddwl

- Oedi apwyntiadau dilynol, diffyg parhad, a chanlyniadau gofal annigonol.
- Mae angen mwy o gydnabyddiaeth a gofal am ddyspracsia o fewn gofal iechyd, yn hytrach na rhoi cyfrifoldeb ar ofal cymdeithasol ac ysgolion.

"Os oedd yn broblem ysgol, beth am y rhai nad ydynt yn yr ysgol nac mewn addysg (h.y. oedolion). Gall cyflyrau hefyd gael effaith fawr ar iechyd meddwl sydd hefyd yn gyflwr iechyd."

- Prinder ymarferwyr iechyd meddwl a thrawma ar gyfer plant oedran ysgol yn y GIG ac elusennau i gael mynediad at gymorth.
- Mae mamau sengl yn wynebu gwahaniaethu wrth geisio cefnogaeth i blant a allai fod yn niwroamrywiol.

Gofal cymdeithasol a chymorth i ofalwyr

- Derbyniwyd canmoliaeth am wasanaethau dydd gan eu bod yn "cael pobl allan o'r tŷ", gyda gofalwyr yn tynnu sylw at y manteision gan eu bod yn caniatáu iddynt "fyw eu bywydau".

- Mae teuluoedd yn teimlo eu bod wedi cael eu gadael gan y system gofal cymdeithasol ac yn cael eu beichio gan y dybiaeth gan staff iechyd a gofal cymdeithasol i reoli'r gofal ar eu pen eu hunain.

"Rydw i wedi gwneud popeth dros fy mab, ac fel mae hynny wedi'i nodi ar ei gofnod, maen nhw'n dweud nad oes angen gweithiwr gofal na gweithiwr cymdeithasol arno."

- Nid yw gofalwyr yn ymwybodol o Hyrwyddwyr Gofalwyr yn eu Meddygfeydd Teulu eu hunain.
- Ni all pobl gael y staff cymorth sydd eu hangen arnynt, neu nid yw'r cymorth yn cyd-fynd yn dda ag anghenion unigol.

"Mae gan fy mab ymennydd, mae eisiau mynd i rai lleoedd, ond ni fydd y gweithiwr cymorth yn eu cymryd gan ei fod yn rhy anodd iddyn nhw."

- Roedd teuluoedd yn teimlo dan anfantais os nad oes ganddyn nhw weithiwr cymorth i helpu i sicrhau llety â chymorth.

Rhwystrau mynediad oherwydd trafndiaeth neu ddaearyddiaeth

- Pryderon ynghylch gorfod teithio i Gaerdydd am wasanaethau fel yr Adran Damweiniau ac Achosion Brys ac iechyd rhywiol, yn enwedig pan fyddant yn rhy sâl i deithio, a theimlad y dylai mwy o wasanaethau fod ar gael yn ysbyty'r Barri.
- Codwyd anawsterau teithio a chlodiant yn gyffredin, gan gyfeirio at deithiau costus (£40–£50) ac anhygyrch i Gaerdydd, yn enwedig y tu allan i oriau gwaith gydag opsiynau trafndiaeth gyhoeddus gyfyngedig.
- Nid oedd unigolion sydd angen cludiant cleifion [NEPTS] i Gaerdydd yn gallu archebu'r gwasanaeth hwn os oedd eu hapwyntiad neu lawdriniaeth ar ôl 4.30yh.

"Roedd rhaid i mi drefnu cludiant i gyrraedd UHW o'r Barri gan fod y Gwasanaethau Cleifion Glinigol yn dweud wrthyf nad yw'r Gwasanaeth Cleifion Glinigol yn casglu ar ôl 4.30pm – roedd rhaid i mi dalu £40 a gollais gan na aeth y llawdriniaeth yn ei blaen. Dydw i dal ddim yn gwybod pryd y byddaf yn cael fy llawdriniaeth."

- Awgrym i ddarparu bws nos o'r Barri i Gaerdydd i'r rhai sydd angen cael mynediad at wasanaethau brys gyda'r nos neu dros nos.

Oedi wrth wneud diagnosis a gofal arbenigol

- Amseroedd aros hir am asesiadau awtistiaeth, diagnosis o ddementia, gweithdrefnau deintyddol, gofal llygaid a llawdriniaeth gyffredinol.
- Mae oedi wrth wneud diagnosis a thriniaeth yn achosi straen corfforol, emosiynol ac ariannol, yn enwedig i'r rhai sy'n aros blynyddoedd, ac yn atal mynediad at y gefnogaeth gofal cymdeithasol sydd ei hangen arnynt.

Bylchau gwybodaeth ynghylch hawliau a gwasanaethau

- Pobl yn anymwybodol o'u hawliau o fewn gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol, fel iechyd meddwl, dehonglwyr, gwasanaethau gofal, a llythyrau cymorth am ddim ar gyfer tai cymdeithasol.
- Pryderon ynghylch pwy sy'n gymwys i gael gofal, sut i gael mynediad iddo, a beth sy'n rhad ac am ddim yn erbyn beth y codir tâl amdano.

"Nid yw pobl yn gwybod eu hawliau i gael llythyrau am ddim ar gyfer tai cymdeithasol i ddarparu tystiolaeth o'u cyflwr iechyd. Pan fydd pobl yn ffonio'r gwasanaeth, mae'r derbynyddion yn codi £25 arnyn nhw."

Cynrychioliadau wedi'i wneud

Fe wnaethon ni rannu'r hyn a glywsom gyda Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro, Ymddiriedolaeth Gwasanaeth Ambiwlans Cymru [YGAC] ac Awdurdod Lleol y Fro, gan ofyn iddyn nhw ymateb i rai o'r themâu a godwyd a dangos sut maen nhw wedi gwrando ar y gymuned. Roedd themâu ein Cynrychioliadau yn cynnwys.

Awdurdod Lleol Bro Morgannwg

- Cymorth ar gael i ddefnyddwyr gwasanaeth a'u teuluoedd sy'n aros am asesiadau gofalwyr.
- Hyrwyddo rôl Hyrwyddwyr Gofalwyr.
- Cynlluniau gofal cymdeithasol sydd wedi'u teilwra i anghenion unigol.
- Prinder presennol mewn darpariaeth gofal ym Mro Morgannwg.

- Darparu gwasanaethau dydd yn y tymor hir.
- Prosesau a mesurau ar waith ar gyfer dogfennaeth ffurfiol i gefnogi ceisiadau am dai cymdeithasol.

Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro

- Mynediad at apwyntiadau meddyg teulu
- Cynhwysiant digidol a pharhad gofal
- Gofal integredig
- Mynediad ac ehangu i wasanaethau yn y Barri
- Preifatrwydd cleifion a chefnogaeth ar gyfer anghenion penodol
- Iechyd meddwl a phobl ifanc
- Gofalwyr a hyrwyddwyr cymunedol
- Trafnidiaeth a seilwaith
- Diagnosis ac ymwybyddiaeth

Ymddiriedolaeth Gwasanaeth Ambiwlans Cymru [YGAC]

- Oriau gweithredu'r Gwasanaeth Cludo Cleifion Difrys [NEPTS].

Effaith a newid

Arweiniodd ein hymgysylltiad cymunedol at ganlyniadau cadarnhaol, gan gynnwys cefnogi unigolyn yn Vision 21 i sicrhau ei wiriad iechyd anabledau dysgu blynyddol.

Awdurdod Lleol:

Rhoddwyd sicrwydd bod systemau allweddol yn gweithio'n dda: nid oes unrhyw oedi yn asesiadau gofalwyr, mae rolau Hyrwyddwr Gofalwyr eisoes yn cael eu hyrwyddo, mae cynlluniau gofal yn cael eu harchwilio'n rheolaidd, mae'r ddarpariaeth gofal gyfredol yn bodloni'r galw, bydd gwasanaethau dydd yn parhau, a chefnogir ceisiadau am dai trwy rannu gwybodaeth rhwng gwasanaethau.

Bwrdd Iechyd:

Mae mynediad at apwyntiadau meddyg teulu wedi gwella, gyda phob practis yn bodloni safonau cenedlaethol a Chanolfan Gofal Sylfaenol Brys newydd yn y Barri yn cynyddu'r capasiti ar yr un diwrnod. Mae cymorth yn parhau i fod ar waith i ddefnyddwyr nad ydynt yn ddigidol, a bydd prosiect newydd yn cryfhau parhad gofal. Mae cyfathrebu rhwng meddygon teulu, fferyllfeydd a chartrefi gofal wedi gwella trwy offer digidol, ac mae cyswllt wythnosol â chartrefi gofal yn parhau.

Mae mynediad at wasanaethau ehangach yn ddatblygol: mae'r porth deintyddol wedi cysylltu dros 2,000 o gleifion â deintyddion y GIG, mae clinigau iechyd rhywiol dan 18 oed wedi symud i Ysbyty'r Barri, ac mae fferyllfeydd cymunedol yn parhau i dyfu gwasanaethau clinigol. Cefnogir preifatrwydd a hygyrchedd trwy lywodraethu cryf, cyfathrebu cynhwysol, a chefnogaeth wedi'i theilwra ar gyfer grwpiau amrywiol. Mae timau iechyd meddwl wedi'u staffio'n dda, gydag ymarfer sy'n wybodus am drawma wedi'i wreiddio. Mae Hyrwyddwyr Gofalwyr yn parhau i gael eu hyrwyddo mewn gofal sylfaenol. Mae gwaith gydag awdurdodau trafndiaeth lleol yn parhau, ac mae amseroedd aros diagnostig yn cael eu lleihau trwy gynllun adfer.

Mae llythyrau meddygon teulu ar gyfer tai yn parhau i fod y tu allan i gyllid y GIG ac efallai y codir ffi.

Ymddiriedolaeth Gwasanaeth Ambiwians Cymru – Cludiant Di-frys:

Eglurodd NEPTS oriau gweithredu ac mae'n gweithio i leihau ceisiadau trafndiaeth heb eu bodloni o fewn terfynau cyllido. Maent yn archwilio atebion gyda chomisiynwyr cenedlaethol ac yn chwilio am fwy o yrwyr gwirfoddol i gynyddu capasiti.

- **Dialysis Arennol ac Oncoleg:** 06:00–19:00, Dydd Llun–Dydd Sadwrn
- **Cleifion allanol:** 06:00–19:00, Dydd Llun–Dydd Gwener
- **Rhyddhau a Throsglwyddiadau:** 09:00–22:00, saith diwrnod yr wythnos

I ddarllen yr ymatebion llawn i'n cynrychioliadau, cysylltwch â swyddfa leol Llais.

Camau nesaf

Rhannu canfyddiadau

Byddwn yn rhannu'r adroddiad hwn gyda rhanddeiliaid allweddol a phobl yng Nghaerdydd a Bro Morgannwg i dynnu sylw at y gwaith rydym wedi'i wneud.

Ymgysylltu ac Eiriolaeth

Rydym yn annog pobl i barhau i gymryd rhan mewn cyfleoedd ymgysylltu yn y dyfodol ac yn croesawu adborth drwy gydol y flwyddyn. Mae'r gwasanaeth eiriolaeth cwynion hefyd ar gael os bydd angen cymorth ar unrhyw un drwy'r broses gwynion iechyd a gofal cymdeithasol.

Cadw mewn cysylltiad

I aros mewn cysylltiad â ni, gallwch:

- Ymweld â www.llaiscymru.org am y diweddariadau a'r adroddiadau diweddaraf
 - Dilyn ni ar y cyfryngau cymdeithasol @llaiscardiffandvale
 - Cysylltu â'ch tîm Llais lleol ar cardiffandvaleenquiries@llaiscymru.org
 - Cofrestru ar gyfer ein cylchlythyr – <https://www.llaiswales.org/insights>
-